

WYMAGANIA EDUKACYJNE – BIOLOGIA – klasa 5 – rok szkolny 2025/2026

WYMAGANIA NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ:

I. Biologia jako nauka o życiu. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1. Wskazuje biologię jako naukę o organizmach. 2. Wymienia źródła wiedzy biologicznej. 3. Obserwuje pod mikroskopem preparaty przygotowane przez nauczyciela.	1. Określa przedmiot badań biologii jako nauki. 2. Korzysta ze źródeł wiedzy wskazanych przez nauczyciela. 3. Oblicza powiększenie obrazu mikroskopu spod optycznego.	1. Wykazuje cechy wspólne organizmów. 2. Na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie metodą naukową. 3. Samodzielnie wykonuje preparaty mikroskopowe.	1. Wymienia hierarchicznie poziomy budowy organizmu roślinnego i organizmu zwierzęcego. 2. Charakteryzuje wybrane dziedziny biologii. 3. Charakteryzuje cechy dobrego badacza. 4. Nastawia ostrość mikroskopu, rysuje obraz widziany pod mikroskopem.	1. Wykazuje jedność budowy organizmów. 2. Wymienia inne niż podane w podręczniku dziedziny biologii. 3. Krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł wiedzy biologicznej.
II. Budowa i czynności życiowe organizmów. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1. Wskazuje komórki jako podstawową jednostkę życia. 2. Podaje przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych. 3. Obserwuje preparat nabłonka przygotowany przez nauczyciela. 4. Na podstawie obserwacji preparatów, ilustracji i schematów wnioskuje o komórkowej budowie organizmów. 5. Wymienia elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej. 6. Wyjaśnia, czym jest odżywianie się. 7. Wyjaśnia, czym jest samożywność. 8. Podaje przykłady organizmów samożywnych. 9. Wyjaśnia, czym jest cudzożywność. 10. Podaje przykłady organizmów cudzożywnych. 11. Określa, czym jest oddychanie. 12. Wymienia sposoby oddychania. 13. Wskazuje drożdże jako organizmy przeprowadzające fermentację.	1. Wymienia elementy stopniowego komplikowania się organizmu roślinnego lub zwierzęcego. 2. Wyjaśnia, dlaczego komórkę nazywamy podstawową jednostką organizmu. 3. Wymienia organelle komórki zwierzęcej. 4. Podaje przykłady komórki bezjądrowej i jądrowej. 5. Wymienia funkcje elementów komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej. 6. Z pomocą nauczyciela wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej. 7. Obserwuje pod mikroskopem organelle wskazane przez nauczyciela. 8. Wskazuje fotosyntezę jako sposób odżywiania się. 9. Wskazuje substancje biorące udział w fotosyntezie i wymienia produkty fotosyntezy. 10. Krótko opisuje różne sposoby odżywiania się zwierząt. 11. Z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność przebiegu fotosyntezy. 12. Wyjaśnia, że produktem fermentacji drożdży jest dwutlenek węgla. 13. Wskazuje mitochondrium jako miejsce, w którym zachodzi utlenianie.	1. Wymienia elementy stopniowego komplikowania się organizmu roślinnego i zwierzęcego. 2. Opisuje kształty komórek zwierzęcych. 3. Opisuje budowę komórki zwierzęcej na podstawie ilustracji. 4. Odróżnia pod mikroskopem elementy budowy komórki. 5. Wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki. 6. Wymienia czynniki niezbędne do przeprowadzania fotosyntezy. 7. Wskazuje substraty i produkty fotosyntezy. 8. Podaje przykłady organizmów należących do różnych grup organizmów cudzożywnych. 9. Wyjaśnia znaczenie oddychania komórkowego. 10. Wskazuje różnice w miejscu przebiegu utleniania i fermentacji w komórce. 11. Wymienia narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych i wodnych.	1. Omawia na ilustracji stopniowe komplikowania się budowy organizmów zwierzęcych i roślinnych, zwracając uwagę na różnicę organizmu roślinnego i zwierzęcego. 2. Rozpoznaje organelle komórki zwierzęcej i rysuje jej obraz mikroskopowy. 3. Na podstawie ilustracji analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek, wskazuje cechy umożliwiające rozróżnienie komórek. 4. Samodzielnie wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej, rozpoznaje elementy budowy komórki roślinnej i rysuje jej obraz mikroskopowy. 5. Schematycznie zapisuje i omawia przebieg fotosyntezy. 6. Wykazuje przystosowania do pobierania pokarmów występujące u różnych grup organizmów cudzożywnych. 7. Zapisuje schematycznie przebieg oddychania. 8. Określa warunki przebiegu oddychania i fermentacji. 9. Charakteryzuje wymianę gazową u roślin i zwierząt.	1. Analizuje na ilustracji stopniowe komplikowania się budowy organizmów zwierzęcych i roślinnych. 2. Z dowolnego materiału tworzy model komórki, zachowując cechy organeli. 3. Sprawnie posługuje się mikroskopem. 4. Analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek i wykazuje ich związek z pełnionymi funkcjami. 5. Na podstawie zdobytej wcześniej wiedzy wskazuje w różnych warzywach i owocach materiały zapasowe jako produkty fotosyntezy. 6. Wyjaśnia znaczenie organizmów odżywiających się martwą substancją organiczną. 7. Porównuje zapis przebiegu oddychania tlenowego z zapisem przebiegu fermentacji. 8. Analizuje związek budowy narządów wymiany gazowej ze środowiskiem życia organizmów.

WYMAGANIA EDUKACYJNE – BIOLOGIA – klasa 5 – rok szkolny 2025/2026

WYMAGANIA NA OCENĘ ŚRÓDROCZNĄ:

III. Wirusy, bakterie, protisty i grzyby. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1. Wymienia jednostki klasyfikacji biologicznej. 2. Wyjaśnia krótko, dlaczego wirusy nie są organizmami. 3. Wskazuje miejsca występowania bakterii. 4. Wymienia środowiska życia grzybów i porostów. 5. Podaje przykłady grzybów i porostów na podstawie okazu naturalnego lub ilustracji opisuje budowę grzybów.	1. Podaje definicję gatunku. 2. Wymienia nazwy królestw i podaje przykłady organizmów należących do danego królestwa. 3. Podaje przykłady chorób wirusowych. 4. Wymienia przykłady bakterii. 5. Omawia wskazaną czynność życiową grzybów. 6. Podaje przykłady znaczenia grzybów w przyrodzie i dla człowieka.	1. Charakteryzuje wskazane królestwo. 2. Na podstawie ilustracji przyporządkowuje organizm do królestwa. 3. Omawia wybrane choroby wirusowe. 4. Wyjaśnia znaczenie bakterii w przyrodzie i dla człowieka. 5. Analizuje różnorodność budowy grzybów. 6. Wyjaśnia sposoby oddychania i odżywiania się grzybów. 7. Wykazuje, że porosty są zbudowane z grzybni i glonu.	1. Wyjaśnia zasady nadawania nazw gatunkom. 2. Przedstawia cechy organizmów, na podstawie których można je zaklasyfikować do danego królestwa. 3. Wskazuje drogi wnikania wirusów do organizmu. 4. Omawia wdrażanie zasad profilaktyki chorób wirusowych. 5. Wskazuje drogi wnikania bakterii do organizmu. 6. Prezentuje wszystkie czynności życiowe bakterii. 7. Określa znaczenie poszczególnych komponentów w budowie plechy porostu.	1. Uzasadnia konieczność klasyfikacji organizmów. 2. Porównuje jednostki klasyfikacji zwierząt z jednostkami klasyfikacji roślin. 3. Wyszukuje informacji w materiałach edukacji zdrowotnej o zasadach profilaktyki chorób wywołanych przez wirusy (grypa, różyczka, świnka, odra, AIDS). 4. Proponuje sposób badania czystości powietrza na podstawie informacji o wrażliwości porostów.

WYMAGANIA NA OCENĘ ROCZNĄ:

IV. Tkanki i organy roślinne. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1. Wymienia podstawowe funkcje korzenia. 2. Rozpoznaje systemy korzeniowe. 3. Wymienia nazwy elementów budowy zewnętrznej łodygi. 4. Wymienia funkcje łodygi. 5. Rozpoznaje elementy budowy liścia.	1. Omawia budowę zewnętrzną korzenia. 2. Wskazuje poszczególne strefy. 3. Wyjaśnia różnicę między pędem a łodygą. 4. Wskazuje części pędu roślin zielnych. 5. Wymienia funkcje liści.	1. Wykazuje związek korzenia z adaptacją do środowiska zajmowanego przez roślinę. 2. Opisuje przyrost korzenia na długość. 3. Omawia funkcje poszczególnych elementów pędu. 4. Rozpoznaje liście pojedyncze i liście złożone.	1. Wykazuje przystosowania korzenia do pobierania wody przez roślin. 2. Omawia teoretycznie doświadczenie świadczące o przewodzeniu wody z korzenia w górę rośliny. 3. Na żywym okazie lub ilustracji wskazuje i omawia części łodygi. 4. Omawia budowę zewnętrzną łodygi różnych form morfologicznych (roślin zielnych, krzewów, drzew). 5. Wykazuje związek budowy z funkcjami liści.	1. Projektuje doświadczenie świadczące o przewodzeniu wody z korzenia w górę rośliny. 2. Na żywych okazach lub ilustracji wykazuje podobieństwa i różnice przystosowania łodygi różnych form morfologicznych (roślin zielnych, krzewów, drzew) do pełnionych funkcji. 3. Na materiale zielnikowym lub ilustracji wykazuje różnorodność budowy liści.
IV. Różnorodność roślin. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
1. Na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje mchy wśród innych roślin.	1. Wskazuje nazwy elementów budowy mchów. 2. Z pomocą nauczyciela przeprowadza	1. Na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje elementy budowy mchów i wyjaśnia ich funkcje.	1. Wyjaśnia, dlaczego mchy uważane są za najprostsze rośliny lądowe.	1. Samodzielnie planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy.

WYMAGANIA EDUKACYJNE – BIOLOGIA – klasa 5 – rok szkolny 2025/2026

WYMAGANIA NA OCENĘ ROCZNĄ:

IV. Różnorodność roślin. <i>Uczeń na ocenę:</i>				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
2. Wymienia miejsca występowania mchów. 3. Na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje paprocie wśród innych roślin. 4. Wymienia miejsca występowania roślin nagonasiennych. 5. Rozpoznaje na podstawie ilustracji lub żywych okazów rośliny nagonasienne wśród innych roślin. 6. Wymienia miejsca występowania roślin okrytonasiennych. 7. Na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje rośliny okrytonasienne wśród innych roślin. 8. Wymienia rodzaje owoców. 9. Przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się owoców. 10. Wymienia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie. 11. Z pomocą nauczyciela klasyfikuje nieznaną roślinę do odpowiedniej grupy.	doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy. 3. Podaje nazwy organów paproci. 4. Wymienia miejsca występowania paprociowych. 5. Wyjaśnia funkcje kwiatów i nasion. 6. Omawia budowę rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny. 7. Podaje nazwy elementów budowy kwiatu. 8. Na ilustracji lub żywym okazie rozpoznaje organy roślinne i wymienia ich funkcje. 9. Na podstawie ilustracji lub żywych okazów omawia budowę owoców. 10. Wymienia rodzaje owoców. 11. Podaje przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych dla człowieka. 12. Z niewielką pomocą nauczyciela klasyfikuje nieznaną roślinę do odpowiedniej grupy.	2. Wyjaśnia rolę poszczególnych organów paproci. 3. Rozpoznaje na ilustracji w podręczniku jedną paproć. 4. Wymienia przystosowania roślin nagonasiennych do warunków życia. 5. Rozpoznaje formy roślin okrytonasiennych. 6. Odróżnia kwiat od kwiatostanu. 7. Wykazuje zmiany zachodzące w kwiecie po zapyleniu. 8. Określa rolę owocni w klasyfikacji owoców. 9. Ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie. 10. Klasyfikuje nieznaną roślinę do odpowiedniej grupy.	2. Przeprowadza według opisu doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy. 3. Wyjaśnia znaczenie paprociowych w przyrodzie i dla człowieka. 4. Rozpoznaje na ilustracji w podręczniku dwie paprocie. 5. Wykazuje przystosowania roślin nagonasiennych do środowiska. 6. Omawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka. 7. Omawia funkcje poszczególnych elementów kwiatu. 8. Wyjaśnia, dlaczego kwiatostany ułatwiają zapylanie. 9. Wykazuje adaptacje budowy owoców do sposobów ich rozprzestrzeniania się. 10. Ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych dla człowieka.	2. Wykazuje na podstawie ilustracji lub żywych okazów różnorodność paprociowych. 3. Rozpoznaje rodzime gatunki roślin nagonasiennych. 4. Określa, z jakiego gatunku drzewa lub krzewu pochodzi wskazana szyszka. 5. Wyjaśnia rolę elementów kwiatu w rozmnażaniu roślin. 6. Wykazuje związek budowy kwiatu ze sposobem zapylania. 7. Wyjaśnia wpływ różnych czynników na kiełkowanie nasion. 8. Sprawnie korzysta z prostego klucza lub aplikacji mobilnej do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy. 9. Wykazuje na dowolnych przykładach różnorodność roślin okrytonasiennych i ich znaczenie.

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 5 szkoły podstawowej w roku szkolnym 2025/2026 oparte są na podstawie programowej oraz programie nauczania „Puls życia” autorstwa Anny Zdziennickiej.

Osiągnięcia edukacyjne uczniów sprawdzane są poprzez sprawdziany po działach, testy, kartkówki, odpowiedzi ustne oraz prace dodatkowe. Uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną realizują wymagania dostosowane do indywidualnych potrzeb zgodnie z zaleceniami poradni.